

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Verksamhetsrapport Läkemedelskommittén 2022

Uppdrag

I Sveriges samtliga regioner finns läkemedelskommittéer, vilkas verksamheter är lagstadgade av riksdagen. På Gotland finns ett lokalt styrande reglemente: ”Reglemente för Läkemedelskommittén i Region Gotland”. Läkemedelskommitténs uppdrag är att vara rådgivande, och verksamheten syftar till att gotlänningar ska få en medicinskt effektiv, ändamålsenlig och säker läkemedelsbehandling, som också är kostnadseffektiv.

Årets verksamhet

Rekommenderade läkemedel: Varje region i Sverige sammanställer en lista över rekommenderade läkemedel. De flesta regioner ser att det är viktigt att listan innehåller läkemedel som används förebyggande, eller behandlande, mot vanliga sjukdomar som handläggs i primärvården. Gotlands läkemedelskommittés rekommendationslista tas fram i samarbete med specialister verksamma på Gotland, samt Region Stockholms läkemedelskommittés olika expertgrupper. År 2022 gjordes en lista för år 2022-2023. Arbetet med att uppdatera och färdigställa rekommendationslistan pågick under våren 2022 och den färdiga listan kunde tryckas upp och distribueras till sommaren. Fortfarande efterfrågas en tryckt lista så Läkemedelskommittén avser att fortsätta med det ett tag framöver. Under året har vi tagit över den digitala versionen i egen regi vilket gör att det är lättare att göra uppdateringar och justeringar efterhand. Den digitala listan finns tillgänglig för alla på hemsidan gotland.se. De största nyheterna i rekommendationslistan det här året har varit tydliga rekommendationer för fysisk aktivitet som förstahandsval före läkemedel, samt nya riktlinjer för hjärtsviktsbehandling som följer de nationella riktlinjerna.

Under hösten har delar av Läkemedelskommittén erbjudit samtliga vårdverksamheter i offentlig regi, samt privata utövare inom vårdvalet besök för information och diskussion om läkemedel. Tyngdpunkten har varit nyheter i rekommendationslistan samt lokal förskrivningsstatistik. De flesta har bokat in besök, några enheter kvarstår tidig vår 2023.

Informationsluncher: Tidigare har Läke-medelskommittén anordnat lunchföredrag cirka en gång per månad. Inbjudna experter, både interna och externa föreläsare, talar då om läke-medelsanknutna ämnen av allmänt intresse. Det är en del av utbildningsverksamheten för förskrivare och andra medarbetare inom HSF. Det har varit en tids uppehåll för informationsluncherna under pandemin, men hösten 2022 kunde vi återuppta föredragen. I första hand är det fysiska föreläsningar, men för de som inte kan komma erbjuds digital närvaro.

Kontakt med apoteken: Läke-medelskommittén har ett gott samarbete med samtliga apotek på ön. Normalt har vi träffats två gånger per år, men under en period har det varit kortare digitala träffar. I år kunde vi ses igen och det är ett bra tillfälle att utbyta erfarenheter och diskutera gemensamma frågor.

Samarbete Region Stockholm: Ett utmärkt samarbete föreligger med Region Stockholm. Upphandling av läke-medel till slutenvården sker gemensamt och ger rabatter för Region Gotland i storleksordningen 5 miljoner kronor. Detta förutsätter aktivt deltagande i Region Stockholms läke-medelskommittés olika expertgrupper. Gotland har tappat representanter i några av expertgrupperna, och ambitionen är att återbesätta dessa samt att delta i fler expertgruppers möten framöver. Deltagande i expertgruppsdiskussioner är en central del av kunskapssäkring. Ordföranden för Gotlands läke-medelskommitté är sedan tidigare adjungerad i Region Stockholms läke-medelskommitté, något som främjar samarbetet. Inom den nya kunskapsstyrningsorganisationen förekommer läke-medels- och medicinteknikfrågor. Rörande dessa frågor är också Gotlands läke-medelskommitté engagerad. Landets läke-medelskommittéer har ett nationellt nätverk, LOK, med regelbundna möten och samordning av läke-medelsrelaterade aktiviteter i landet. I detta nätverk deltar Gotlands läke-medelskommitté.

Kvalitetskontroll

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, redovisar i ”Vården i siffror” en jämförelse mellan regionerna där en mängd olika variabler vägts samman. Primärvården har också ett digitalt nationellt uppföljningsverktyg. Vården på Gotland jämförs med riket i dessa kvalitetskontrollsystem. Läke-medelsanvändningen följs med olika mått. Läke-medelskommittén arbetar med målet att kontinuerligt förbättra kvaliteten på läke-medelsanvändningen på ön. Med bland annat SKR:s statistik kan kvaliteten följas. Strama följer antibiotikaanvändningen.

Sammantaget kan konstateras utmärkt följsamhet till rekommendationerna i den lokala rekommendationslistan för läke-medel, den s.k. REK-listan, men förbättringsområden finns. I vissa fall konstateras en underbehandling, såsom t.ex. vid osteoporos, där utmaningen är att öka behandlingen, och i andra fall, till exempel sömnproblem och smärta, rekommenderas en minskad användning av läke-medel. Det finns hög motiverad användning av specialistpreparat, exempelvis läke-medel som förändrar immunsystemet vid autoimmuna sjukdomar till exempel reumatism och behandling vid cancersjukdom.

Kostnadsutveckling för läke-medel

Enligt senaste årens statistik från SKR har läke-medelskostnaden ökat på Gotland. Kostnadsökningen för 2022 för Region Gotland är 5,1 % på receptläke-medel jämfört med året innan. Kostnadsökning för läke-medel som används inom vården, så kallade rekvisitionsläke-medel ökade med 23%. Vissa läke-medel, till exempel cancerläke-medel och läke-medel som används vid autoimmuna sjukdomar, är särskilt dyra. Nyare läke-medel vid diabetes typ 2 används allt mer och har fått utökade indikationer. På Gotland förskrivs stor mängd centralstimulerande preparat till patienter med ADHD. Delförklaring till att förskrivningen per 1000 invånare är stor på Gotland är den goda

tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri på ön. Nyare blodförtunnande läkemedel rekommenderas internationellt och nationellt som förebyggande behandling bland annat mot blodpropp i ben och mot stroke. Gotlands läkemedelskommitté rekommenderar övergång till dessa läkemedel, i enlighet med nationella riktlinjer.

Förskrivare på Gotland följer rekommendationerna väl, och eftersom de nya läkemedlen är avsevärt dyrare än det äldre preparatet, medför det tydligt ökade kostnader. Minskad kostnad ses på en del läkemedel, vars patent gått ut senaste två åren. Läkemedelskommittén arbetar aktivt för att motivera till användandet av billigare läkemedelsbehandling om sådan finns tillgänglig med bibehållen medicinsk kvalitet.

Planerad verksamhet för 2023

En ny kunskapsorganisation för Sveriges hälso- och sjukvård är på plats, och arbetet i kunskapsorganisationen pågår. Målet är att ge hela Sverige en jämlik vård som baseras på kunskap, vetenskap och vårderfarenhet. Läkemedel ingår ”på tvären” i den nya kunskapsorganisationen, och där har läkemedelskommittéerna i Sverige en roll i sin respektive region. I det nationella samarbetet kring läkemedel har organisationen LOK en nyckelroll. LOK består av ordföranden i samtliga Läkemedelskommittéer i landet och ingår även i kunskapsstyrningen.

Kunskapsstyrning av läkemedelsval är angeläget med tanke på ökande kostnader och eftersom de flesta nya läkemedel är avsevärt dyrare än föregångarna. Riktade insatser med ökad uppföljning av utvalda områden, både insatser inom slutenvården och insatser i primärvården för bättre kvalitet och kostnadskontroll är viktiga.

Läkemedelskommittén på Gotland har den stora fördelen att verka i en region där det är lätt för olika aktörer att komma i kontakt med varandra. Det ger ofta snabba och konstruktiva diskussioner och snabba beslut. Chefsapotekare, de två kliniska farmaceuterna, och läkemedelskommitténs övriga deltagare blir ofta kontaktade i läkemedelsfrågor. Läkemedelskommittén har noterat stort intresse bland förskrivare och övrig hälso- och sjukvårdspersonal. Plan för kommande år är att på flera olika sätt arbeta för klok behandling, både med icke-farmakologiska metoder och läkemedel. Ett bra sätt att minska läkemedelskostnader är att få patienter att själva engagera sig och förbättra sina levnadsvanor. Vi samarbetar med övriga vården för att lyfta arbete med levnadsvanor som komplement till läkemedel. Dessutom finns sjukdomsspecifika råd som kan förbättra livskvaliteten för personer med vissa sjukdomar. Det är en utmaning för förskrivare att nå ut till patienterna med råd om förändring av levnadsvanor.

Fortsatt samverkan med lokala experter, Region Stockholms expertgrupper, LOK-nätverket och det lokala programområdet Strama, bedöms nödvändigt för att läkemedelskommittén ska kunna fortsätta bedriva sin rådgivande verksamhet.

Resurser

Läkemedelskommittén har 10 medlemmar. Tjänsten som ordförande har under 2022 varit vakant, chefsapotekaren tillika sekreteraren har gått in som tf ordförande. Sekreteraren delar sin tid mellan chefsapotekaruppdraget och läkemedelskommittén. Den 25 procentiga tjänsten som informationsläkare är för närvarande vakant.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Skickas till
Regionstyrelsen